Lietas arhīva Nr. A42-01702-21/13
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:0806.A420170221.2.S

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA**
**RĪGAS TIESU NAMS**

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2021. gada 6. augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S. Kuškina,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā.

**Aprakstošā daļa**

[1] 2020. gada 16. novembrī Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē saņemts pieteicēja /pers. A/, Ukrainas pilsoņa, iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā. Pieteicēja iesniegumā, aptaujas anketā un personiskajā intervijā norādīti tālāk minētie apsvērumi bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanai.

[1.1] Pieteicējs lūdz patvērumu Latvijas Republikā, jo Ukrainā kopš 2014. gada notiek karš. Pieteicējs dzīvoja Dņepropetrovskas apgabalā, Dņeprā, kas atrodas 250 kilometru attālumā no frontes līnijas. Pilsētā bija jūtams zināms saspringums, bieži varēja novērot braucošu kaujas tehniku. Lai gan var teikt, ka pašreizējā situācija pilsētā esot relatīvi droša un tur nav notikušas nekādas militāras darbības, tomēr bija gadījumi, kad pilsētā tika atrasti ieroču slēpņi. Netālu no pieteicēja dzīvesvietas Zaporožjē, Harkovas apgabalā Ukrainas Drošības dienests esot konstatējis diversijas mēģinājumus – sprāgstvielas pie ceļiem, tiltiem.

[1.2] Kad Ukrainā pie varas nāca P. Porošenko, viņš aizbrauca uz Konstantinopoli un vienojās par baznīcas sadali, tādējādi izveidojot Ukrainas vietējo pareizticīgo baznīcu. Šobrīd Ukrainā pastāv divas baznīcas, taču priekšroka tiekot dota Ukrainas pareizticīgo baznīcai, kura arī sāka atsavināt savas baznīcas. Piemēram, ja ciemā bija viena baznīca, uz kuru gāja visi tās iedzīvotāji, šobrīd tur jau ir divi priesteri, kas sadalījuši dievkalpojumus divās daļās, tādējādi radot cilvēkiem neērtības. Turklāt, ja iepriekš visi dievkalpojumi notika veco slāvu valodā, tad jaunpienākušie mācītāji sludina ukraiņu valodā ar poļu akcentu, kuru pieteicējs nesaprotot. Pieteicējam ir ērtāk apmeklēt dievkalpojumus krievu valodā. Pēc notikušajām izmaiņām pieteicējs kā ticīgs cilvēks ir turpinājis apmeklēt baznīcas svētkus, taču viņš vairs neguva iepriekšējo dvēseles gandarījumu un svētlaimes sajūtu. Tad, kad pieteicēja apmeklētajā Trīsvienības katedrālē nomainījās mācītājs, pieteicējs uz grēksūdzēm vairs negāja. Šo notikumu dēļ pieteicējs izlēma doties uz pastāvīgu dzīvi Baltijas valstīs.

[1.3] Lai izceļotu no Ukrainas, bija nepieciešams iekrāt naudu. Pieteicējs strādāja celtniecībā, neoficiāli. Ukrainā ir tiesiskuma problēmas. Nav iespēju saņemt algu oficiāli, visa nodarbinātība notiek nelikumīgi.

[1.4] Starp Ukrainu un Eiropas Savienību darbojas bezvīzu režīms, kas atļauj Ukrainas pilsoņiem uzturēties jebkurā Eiropas Savienības valstī līdz 90 dienām. Pieteicējs no Ukrainas izceļoja 2020. gada 4. septembrī, šķērsojot Ukrainas – Ungārijas robežu, jo tobrīd to bija iespējams šķērsot bez COVID-19 karantīnas ierobežojumiem. Pēc tam pieteicējs turpināja ceļu caur Slovākiju, Poliju, Lietuvu un 2020. gada 6. oktobrī ieceļoja Latvijas Republikā.

Pieteicējam paveicās atrast pagaidu dzīvesvietu kādā pamestā mājā. Pieteicējs apmeklēja arī baznīcu, kurā pusdienlaikā bija iespējams dabūt bezmaksas ēdienu. Pieteicējs prātoja, kādā veidā viņš varētu kalpot klosterim pastāvīgi, taču saprata, ka uzturēšanās atļauju uz šī pamata viņš nevarēs saņemt. Tādējādi pieteicējs izlēma lūgt patvērumu.

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2021. gada 6. aprīļa lēmumu pieteicējam atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijas Republikā. Lēmumā ietverts šāds pamatojums.

[2.1] Pieteicējs pēc savas reliģiskās piederības ir pareizticīgais, Ukrainas iedzīvotāju absolūtā vairākuma piekoptās reliģiskās kopienas sekotājs. Lai gan pieteicējs norādīja, ka pēc mācītajā nomaiņas viņš izjuta zināmas neērtības jaunā mācītāja valodas akcenta dēļ, tas viņam nekādā veidā nav liedzis apmeklēt konkrēto baznīcu arī turpmāko trīs gadu laikā, turpinot piekopt savus reliģiskos rituālus. Pieteicējs norādīja, ka baznīcu esot apmeklējis visu lielāko svētku laikā, savukārt ikdienā laika trūkuma dēļ to esot apmeklējis reti. Tāpat pieteicējs apstiprināja, ka saprotot ukraiņu valodu, no kā secināms, ka reliģiskās uzrunas dievkalpojumu laikā kopumā viņam bija saprotamas, un nevar uzskatīt, ka tās notikušas viņam svešā valodā.

[2.2] Pieteicējam nebija ierobežotas vai liegtas tiesības nodoties saviem reliģiskajiem rituāliem nedz publiski, nedz arī individuāli mājas apstākļos. Pieteicējs nemēģināja atrast citu baznīcu savas dzīvesvietas tuvumā, kurā dievkalpojumi notiktu veco slāvu valodā. Tāpat pārvalde neguva pārliecību, ka pieteicējs būtu ikdienā piekopis tik aktīvu reliģisko dzīvi, ka Ukrainā notikušās izmaiņas pareizticīgo dievnamos būtu kardināli izmainījušās viņa reliģisko dzīvi. Pieteicējs norādīja, ka baznīcu apmeklēja tikai svētku laikā, savukārt ikdienā laika trūkuma dēļ to darīja reti.

[2.3] Pieteicēja norādītais attiecībā uz viņa vajāšanu reliģiskās piederības dēļ nav objektīvi pamatots un neatbilst Patvēruma likuma vajāšanas jēdzienam. Pieteicēja norādītās pārmaiņas Ukrainas pareizticīgo baznīcās pašas par sevi nav uzskatāmas par vajāšanas darbībām Patvēruma likuma izpratnē. Pieteicējam Ukrainā netika ierobežotas tiesības uz savu reliģiskās ticības izvēli un tās paušanas brīvību. Tāpat nekas neliecina par to, ka

pieteicējam būtu liegta iespēja mainīt savu dievnamu un tajā kalpojošo mācītāju, ar kuru viņš spētu nodibināt potenciāli tuvāku kontaktu viņam saprotamā valodā, ja vien pieteicējs par to izrādītu kādu interesi, ko viņš līdz šim nav darījis.

[2.4] Pieteicējs no Ukrainas izceļoja nevis ar nolūku meklēt starptautisko aizsardzību patvēruma likuma izpratnē, bet citu motīvu vadīts. Lēmumu lūgt patvērumu pieteicējs pieņēma vienīgi tad, kad saprata, ka nevarēs nokārtot uzturēšanās atļauju kā klostera kalpotājs.

[2.5] Lai gan Ukrainas austrumu rajonos, pamatā Luhanskas un Doņeckas apgabalos, novērojamas militāras darbības, klaji cilvēku pamattiesību pārkāpumi, sadzīviski un ekonomiski smagi dzīves apstākļi, kas apdraud tur dzīvojošo cilvēku drošību, brīvību un labklājību, drošības situācija Kijevā un teritorijā ārpus Doņeckas un Luhanskas apgabaliem kopumā ir mierīga, un pārvietošanās brīvība valdības kontrolētājās teritorijās parasti netiek ierobežota. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka pieteicēja dzīvība un veselība, viņam atgriežoties savā iepriekšējā dzīvesvietā Ukrainā, Dņepropetrvoskas apgabalā, Dņepras pilsētā būtu apdraudēta.

[3] Nepiekrītot pārvaldes lēmumam, pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Argumenti par pārsūdzētā lēmuma nepareizību vai papildu apstākļi, kas pamatotu patvēruma piešķiršanu, pieteikumā nav norādīti. Pārvalde paskaidrojumā par pieteikumu lūdza to neatzīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentāciju.

[4] Lieta saskaņā ar Patvēruma likuma 49. panta otro daļu tiek skatīta rakstveida procesā, jo lietā iegūtie pierādījumi ir pietiekami lietas izspriešanai.

**Motīvu daļa**

[5] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarā, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] Patvēruma likuma 37. panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45. panta nosacījumi. Patvēruma likuma 38. panta pirmā daļa paredz, ka par vajāšanu atzīstamas darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu, kā arī vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1. punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka viņa baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg, kā arī jāvērtē pieteicēja sniegto paskaidrojumu ticamība *(sk. UN High Commissioner for Refugees, Advisory Opinion by UNHCR on the Interpretation of the Refugee Definition, 23 December 2004, http://www.unhcr.org/refworld/docid/4551c0374.html)* .

[7] Patvēruma likuma 39. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka pārvaldes priekšnieka pilnvarota amatpersona, izvērtējot vajāšanas iemeslus, ņem vērā patvēruma meklētāja reliģisko piederību, piedalīšanos oficiālos privātos vai publiskos dievkalpojumos, citas viņa reliģiskās darbības vai uzskatu paušanu, vai arī uz reliģiskiem uzskatiem pamatotu personīgu vai grupas uzvedību.

Vajāšanai reliģisku iemeslu dēļ var būt dažādas formas, piemēram, aizliegums būt par reliģiskas kopienas locekli, aizliegums nodoties lūgšanām publiski vai individuāli, nodarboties ar reliģisku apmācību. Pret personām, tādēļ, ka tās piekopj savu reliģiju vai pieder īpašai reliģiskai kopienai, var tikt vērsti citi nopietni diskriminējoši pasākumi. Tomēr vispārīgi tikai piederība kādai reliģiskajai kopienai nebūs pietiekams pamats bēgļa statusa pieprasīšanai *(https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfcdc47/handbook-procedures-criteria-determiningrefugee-status-under-1951-convention.html § 72, 73)*.

[8] Pieteicējs savā iesniegumā par patvēruma piešķiršanu norādīja, ka Ukrainā notiek karš un viņš nevarēja veikt reliģiskus rituālus, jo jutās vajāts *(lietas 62. lapa)*. Pieteicējs vairs nesaprata tekstus un uzrunas dievkalpojumu laikā, viņam vairs nebija iespējams sūdzēt grēkus *(lietas 67.lapa)*. Personiskajā intervijā pieteicējs sīkāk paskaidroja, ka viņa Dņepropetrovskā apmeklētajā baznīcā – Trīsvienības katedrālē jeb *Troickij sobor* – jaunais mācītājs sludināja ukraiņu valodā ar poļu akcentu, kuru pieteicējs nesaprot, pieteicējam būtu ērtāk apmeklēt krievu valodā notiekošos dievkalpojumus. Pieteicējs atzina, ka viņš var sniegt informāciju vienīgi saistībā ar viņa apmeklēto baznīcu, situācija citās baznīcās pieteicējam nav zināma. Pieteicējs nenorādīja, ka būtu centies Ukrainā meklēt piemērotāku vietu savu reliģisko rituālu veikšanai, tā vietā pieteicējs izlēma pamest Ukrainu un doties uz pastāvīgu dzīvi Baltijas valstīs *(lietas 46.–47.lapa)*.

Tiesa norāda, ka pieteicēja aprakstītās epizodes liecina, ka viņa neērtības izcelsmes valstī nav sasniegušas tādu ciešanu slieksni, lai to atzītu par vajāšanu Patvēruma likuma izpratnē. Tiesa no lietā esošajiem materiāliem konstatē, ka pieteicējs nav norādījis uz tādiem gadījumiem, kad pret viņu vērstās darbības būtu raksturojamas kā smagi cilvēka pamattiesību pārkāpumi. Tāpat nav pamata konstatēt, ka pieteicējs būtu ilgstoši cietis no fiziskas vai garīgas vardarbības, vai varasiestāžu diskriminējošām darbībām. Nevienā no lietas izskatīšanas stadijām pieteicējs nav norādījis nevienu apstākli, kas liecinātu par reāliem vajāšanas draudiem viņa reliģiskās piederības dēļ, vai kāda cita iemesla dēļ. Tāpat pieteicējs nenorādīja, ka viņam tiek liegts kļūt par reliģiskas kopienas locekli, nodoties lūgšanām publiski vai individuāli, nodarboties ar reliģisku apmācību. Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pieteicējs izcelsmes valstī netika vajāts reliģiskās pārliecības dēļ.

[9] Saskaņā ar Patvēruma likuma 32.panta pirmo daļu patvēruma lietā jāizmanto precīza un aktualizēta informācija no dažādiem avotiem, piemēram, no attiecīgām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām, par vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī.

Iepazīstoties ar aktuālajiem *Human Rights Watch (https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/ukraine)* un *Amnesty International (https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/ukraine/report-ukraine/ )* ziņojumiem, tiesa konstatē, ka minētās starptautiskās cilvēktiesību organizācijas savos aktuālajos ziņojumos par cilvēktiesību situāciju Ukrainā nepiemin reliģiski motivētās vajāšanas draudus.

Kopumā no pieejamas izcelsmes valsts informācijas ir secināms, ka Ukrainas konstitūcija aizsargā sekulārisma principu, kas aizliedz reliģisko diskrimināciju un nodrošina vienlīdzību visām reliģijām. 2018. gada decembrī Kijevā Ukrainas pareizticīgo baznīcu apvienošanās padome izveidoja vienotu Ukrainas pareizticīgo baznīcu, apvienojot Kijevas patriarhāta pareizticīgo baznīcu un Ukrainas autocefālisko baznīcu. 2019. gada janvārī ekumēniskais patriarhs Bartolomejs apstiprināja jaunās Ukrainas baznīcas neatkarību. Sakarā ar minētajām izmaiņām Ukrainā ir četras galvenās baznīcas: jaunā Ukrainas pareizticīgo baznīca, Ukrainas pareizticīgo Maskavas patriarhāta baznīca, Ukrainas grieķu katoļu baznīca un Romas katoļu baznīca, Ukrainā ir aktīvas arī citas reliģiskas kopienas – ebreju un musulmaņu kopienas, kā arī arvien vairāk protestantu un evaņģēlisko grupu *(sk. 2020 Report*

*on International Religious Freedom: Ukraine, pieejams: https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/ukraine/; Ukraine Country Report 2020, pieejams: https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-UKR-2020.html)*.

No minētās izcelsmes valsts informācijas izriet, ka jaunizveidotā Ukrainas pareizticīgo baznīca faktiski neaizvietoja Maskavas patriarhāta atbalstīto Ukrainas pareizticīgo baznīcu, joprojām turpinās šo divu baznīcu līdzāspastāvēšana. Turklāt, kaut arī izcelsmes valsts informācijas avoti norāda uz problemātiskiem šīs līdzāspastāvēšanas aspektiem, piemēram, īpašumtiesību jautājumiem, neiecietības izpausmes pret Maskavas patriarhāta atbalstītajām pareizticīgo draudzēm, šajos informācijas avotos netiek akcentēta ukraiņu valodas lietošana kā šķērslis krievvalodīgiem Ukrainas iedzīvotājiem praktizēt viņu reliģiju *(sk. arī Prayers Answered? Ukrainian Orthodox Church Marks One Year Of Independence From Moscow https://www.rferl.org/a/ukrainian-orthodox-church-marks-one-year-of-independence-from-moscow/30393633.html)*. Turklāt *Freedom House* 2021.gada ziņojumā *(https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2021)* norādīts, ka sākotnēji novērota spriedze starp Ukrainas pareizticīgo baznīcu un Maskavas patriarhāta atbalstīto pareizticīgo baznīcu pēdējo gadu laikā ir mazinājusies.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka aktuālie starptautisko cilvēktiesību organizāciju ziņojumi un cita tiesai pieejama informācija par situāciju Ukrainā neliecina par reliģiski motivētiem vajāšanas draudiem pieteicējam.

[10] Līdz ar to tiesa nekonstatē apstākļus, kas norādītu uz to, ka pieteicējs Ukrainā varētu tikt pakļauts vajāšanas darbībām Patvēruma likuma izpratnē. Tādējādi tiesa nevar konstatēt, ka pieteicēja bailes no vajāšanas Ukrainā ir pamatotas, līdz ar to pieteikums daļā par bēgļa statusa piešķiršanu ir noraidāms.

[11] Pieteicējs ir arī lūdzis piešķirt alternatīvo statusu, līdz ar to tiesai jāizvērtē, vai pastāv priekšnoteikumi šāda statusa piešķiršanai. Saskaņā ar Patvēruma likuma 40.panta pirmo daļu uz alternatīvo statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuram nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar šā likuma 37.panta pirmo daļu un uz kuru neattiecas šā likuma 46.panta nosacījumi, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību. Patvēruma likuma 41.pants paredz, ka smags kaitējums šā likuma izpratnē ir: 1) nāves soda piespriešana patvēruma meklētājam vai tā izpilde; 2) patvēruma meklētāja spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana; 3) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

[12] Pieteicējs nav norādījis, ka viņam būtu piespriests nāvessods vai būtu izvirzīta apsūdzība par tāda nozieguma izdarīšanu, par kuru varētu tikt piespriests nāvessods saskaņā ar Ukrainas likumiem.

No lietas materiāliem un publiski pieejamās izcelsmes valsts informācijas tiesa secina, ka nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs Ukrainā varētu saskarties ar spīdzināšanu, necilvēcīgu vai pazemojošu sodīšanu.

[13] Tiesa pievienojas pārsūdzētajā lēmumā norādītiem secinājumiem par to, ka situācija Ukrainā ārpus Doņeckas un Luhanskas apgabaliem kopumā ir mierīga *(sk. iepriekš minētos starptautisko nevalstisko organizāciju sagatavotos ziņojumus par situāciju Ukrainā)*. Tādējādi nav pamata secināt, ka pieteicējam pēc atgriešanas savā dzīves vietā Dņepropetrovskas apgabalā, Dņepras pilsētā pastāvētu smagi un individuāli draudi dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ.

[14] Ievērojot minēto, tiesa nekonstatē tiesisku pamatu alternatīvā statusa piešķiršanai. Līdz ar to pieteikums arī šajā daļā ir noraidāms.

[15] Papildus tiesa norāda, ka bēgļa vai alternatīvā statusa iegūšana nav vienīgais juridiskais pamats iegūt uzturēšanās tiesības Latvijā. Tādējādi tiesa neizslēdz iespēju, ka pieteicējs varētu saņemt uzturēšanās atļauju uz, piemēram, darba līguma pamata un tādējādi turpināt uzturēties Latvijā. Proti, pieteicējs var lūgt pārvaldei uzturēšanās atļauju Imigrācijas likuma kārtībā, iesniedzot attiecīgu iesniegumu un pievienojot nepieciešamos dokumentus.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 246.-251.pantu, 289.pantu un Patvēruma likuma 49.pantu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda**

**noraidīt** /pers. A/pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese S. Kuškina